

vooraf, aan het physioplastische slechts de visueele waarneming. Het hangt nu maar van den aard dier idee af, of het kunstwerk zich als *stijl* zal openbaren. Is de idee een aesthetische, zoo zal het kunstwerk in een aesthetischen vorm als *stijl* verschijnen.

Wanneer we van de twee genoemde richtingen in de beeldende kunst een duidelijke voorstelling hebben, zal het ons gemakkelijk vallen, ons begrip betreffende de beeldende kunst van onzen tijd en van haar ontwikkeling in de toekomst te concentreeren. Wij zullen gaan begrijpen dat de moderne kunst de consequentie is van de ideo-plastische richting in de kunst.

Elke *stijl* in de kunst kenmerkt zich door de toepassing van abstracte, algemeene vormen en verhoudingen als rechthoek, vierkant, cirkel enz. De kunstenaar past deze bewust toe als uitdrukkingsmiddel der aesthetische idee. Zoo zullen wij bij de Assyrische en Aegyptische kunst in de strakke en monumentale vormen, de ideëele bedoeling terugvinden. De soberheid, grootheid en strakheid der vormen, de zeer bepaalde verhoudingen, zijn zuivere kunstelementen en wij kunnen niet langer de bewering volhouden, dat dit alles maar blind toeval is. Het is alles bewust en juist dit bewustzijn is een der voornaamste kenmerken der Assyrische en Aegyptische kunstuitdrukking. Nergens dringt het lichamelijke, het bizondere, maar overal het algemeene, het geestelijke op den voorgrond. Het zuiverst, d.i. het meest in een algemeene verschijning kwam dit tot stand in de pyramiden. Wanneer we de mathematische constructie van de pyramiden bestudeeren, moet de gedachte, als zou de Aegyptische bouw- en beeldhouwkunst een intuïtieve zijn, ons al zeer belachelijk voorkomen. De pyramiden geven door hun elementairen vorm een zuiver aesthetischen indruk. De rust die van deze vlakken in hun onderlinge verhouding uitgaat, is het kenmerk van de aesthetische idee dier tijden. Zooals elke *stijl* is ook de Aegyptische uit de diepste verinnerlijking